

van de orthodox-Lutherschen. Men komt er meer door in de atmosfeer.

Overigens kan ook de vertaling geroemd. Een enkele maal hakt ze even. B.v. als ge op bl. 27 „neefs“ leest in plaats van „neven“. Maar ja, met de neven zelf schijnt het ook al gehakt te hebben. Want Luther had ongeveer een dozijn nechten en neven in huis genomen, terwijl hij van zichzelf reeds vijf kinderen had. Daarenboven liepen de Wittenberger studenten bij hem níl en in. We kunnen ons zoo indeken, als de schrijver verklaart, dat de huwbare meisjes veel onrust en zorgen meebrechten. Niet, dat er schandaaltjes voorvielen. Daar niet van.

De typografische verzorging van de vertaling laat hier en daar wat te wenschen over. In de eerste afleveringen (het boek heeft er zeven) wordt met de techniek der interlineering wel eens de hand gelicht. Dit bereikt wel zijn hoogtepunt op bl. 65. In de latere gaat het beter. Wel wat benieuwd waren we hoe de typografische bewerking van den band zou zijn. Dien ontvingen we echter met de laatste aflevering niet. Hier school toch geen opzet achter? De band is toch wel zoo, dat hij de kritiek van recensenten kan doorstaan?

Het was een goede gedachte om in de vertaling de illustraties uit de oorspronkelijke uitgave over te nemen. Vooral die oude houtsneden mag ik zoo graag. Jammer evenwel, dat in de vertaling het register van personen en zaken werd weggelaten. Dat is heus een gemis.

Eovendien vraag ik me af: waarom een vertaling en geen bewerking? Ik zou aan een bewerking de voorkeur hebben gegeven. Reeds de titel moest verandering hebben ondergaan. Luther „onze Huisvriend“, dat kan wel gezegd van den orthodoxen Lutheranen, die dagelijks zijn Lutherbijbel leest en die zijn kinderen de Lutherse Catechismi overhoort, wiens gezin nog geheel op Lutherschen leest is geschoeid, maar niet van ons, die van den Gereformeerden, Calvinistischen geest zijn doortrokken.

Wij hebben andere huisvrienden. Maar we zijn gastvrij genoeg om ook Luther in ons midden te ontvangen en op erwten (zijn lievelingsgerecht) te trakteeren. M.a.w. Dit boek over Luther verdient ook door ons gelezen te worden.

Luther had een open ziel. Hij liet er ieder in lezen. Daarom is zijn historie intieme (de geschiedenis van zijn innerlijk leven) in zekeren zin gemakkelijk uit zijn werken op te diepen. Daarvoor behoort men echter die werken door en door te kennen. En dat doet Scheurlen.

Men zal dan ook zijn werk, 't zij in 't Duitsch, 't zij in 't Hollandsch, niet onbevredigd ter zijde leggen. Het leidt u Luthers huiskamer binnen, waar gezelligheid den loventoon viert. Hij vermaakt u met Luthers humor. Hij doet u genieten van diens tafelgesprekken. Hij neemt u mede naar diens bidvertrek. Hij maakt u getuige van diens aanvechtingen. Hij verhaalt u van zijn „menigvuldige zwakheden“.

De kritiek op Luther zwijgt hier. Alleen de verbod voert hier het woord. Wat natuurlijk ook zijn gevaarlijken kant heeft.

Zoo'n populair werk over het intieme leven moesten wij ook van Calvijn hebben. Maar dat is veel moeilijker saam te stellen. Want Calvijn had een gesloten ziel. Toch komt het mij niet geheel en al onmogelijk voor, al is er minder van te melden! Wie schenkt het ons?

Niet alleen Gereformeerden, maar de oude Oud-Gereformeerden vinden er iets van hun gading in. Zoo noemde Luther zijn lichaam een „rotte nuttelooze madenak“. Dergelijke platte (en onjuiste!) uitdrukkingen komen er meer in voor. Maar niet in zoo grooten getale, dat de Gereformeerde het boek niet met stichting zou kunnen lezen.

Nog één opmerking, die ik onder het lezen onwillkeurig maakte. Als Luther eens niet Luthersch ware geweest, maar onze principes toegedaan, dan zou hij in onze Gereformeerde kerken niet veel beroepen hebben ontvangen. Vanwege verregaande lichaamszwakte, weet u! Trouwens, Calvijn zou geen beter lot zijn beschoren.

„Terug naar het Vaderhuis.“ Uit de papieren van een geneesheer, door mevr. Abboth. Zevende druk.

Kampen. — J. H. Kok.

Hans ging in het vaste geloof een kind van God te zijn naar de universiteitsstad X. om in de theologie te studeeren. Daar valt hij in de handen van binnelijke wereldlingen en van een harden „christen“. Hij wordt ongelovig. De ontmoeting van dien harden „christen“ lijkt mij een psychologische fout. Waarom moeten altijd karikatuur-gelooften zulk een verandering te weeg brengen? Heeltemaal Gereformeerd is dit boek ook niet. Dit laatste kan verholpen worden bij een achtsten druk, die zeker zal volgen. Want 't boek is zeldzaam onderhoudend. Met eenige kritiek laat het een diepen indruk achter van den rijkdom der genade Gods in het zoeken van het verloren.

HEPP.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Antwerpen: L. van Wyk te Ede en A. G. Wolf te Looenen-Vredand.

Beroepen te:

Dedensvaart: H. v. d. Zanden te Wapenveld.
Honselerdijk: W. van Gelder te Langeslag.
Noordwijk: W. van Gelder te Langeslag.
Oost- en West-Souburg: A. C. Heij te Koudekerke.
Tholen: J. H. Bennee te Sleuwhijk.
Vreeswijk: A. G. Wolf te Looenen-Vredand.

Bedankt voor:

Hoogeveen: J. Elbels te Varsseveld.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Bunschoten: S. van der Molen te Zierikzee.
Harlingen: J. Tolma te Zeist.

Bedankt voor:

Alphen aan den Rijn: G. Kroes te Zwijndrecht.
Biezelinge: H. Hoogendoorn te Vlaardingen.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Tweetal te:

Krabbenijke: M. Hofman te Rijssen en H. van Noerhoeve te Terneuzen.

Beroepen te:

Goes: M. Hofman te Rijssen.
Krabbenijke: M. Hofman te Rijssen.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Dieren e.a. (Goes): C. M. Luteijn te Rijnsburg.
Gorinchem: Ph. J. Vreugdenhil te Leerdam.
Sint Maartensbrug e.a.: A. Nordkreek, cand. te Leiden.
Lemelerveld (evangelisatie): cand. P. Visser te Enkhuizen.

Bedankt voor:

Hemelum: O. S. Jellema te Sint Anna Parochie.
Wormum: A. J. Woringoor te Alblasserdam.

Lezers van „De Reformatie“, die met zooveel sympathie dit blad ontvangen, wilt ook uw **FAMILIE-ADVERTENTIËN** ter planting zenden. ☺

GLAS IN LOOD.

Geschilderd en gebrand Glas.
J. BROERE - ROTTERDAM

Opgericht 1896.
DIJKSTRAAT 115 — 117 — 119
Telefoon 2407.

Bij de Uitgevers van dit blad is verkrijgbaar:

KAART VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND.

met alphabetische naamlijst.

De Classen-indeeling is op de kaart aangegeven. Formaat 80 x 70 c.m. Prijs 35 cents.

Franso toezending na ontvangst van het bedrag.

PREEKBOEKJES

prima kwaliteit, 24 bladz. dik met omslag en etiket, naar verkiezing met 24 of 28 lijnen.

Prijs per 100 stuks
fr. per post f 6.90.

E. P. F. GERMS - DOESBURG.

DOELMATIGE RECLAME VERGROOT DEN OMZET!!

DE REFORMATIE

biedt een uitgezochte gelegenheid tot het maken van reclame onder koopkrachtig publiek

Vraag nog heden voorwaarden bij abonneent

Uitgave van OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Kerk en Rijpere Jeugd

EEN WOORD TOT OPWEKKING EN VOORTVAREN

door

DS B. A. KNOPPERS TE AMSTERDAM.

TWEDE DRUK

In een vijftal hoofdstukken behandelt de Schrijver:

- I. De nood der Rijpere Jeugd.
- II. Oorzaken van den nood der Rijpere Jeugd.
- III. De taak welke de Jeugdvereniging heeft te verrichten.
- IV. De taak, welke de Kerk heeft te vervullen.
- V. Samenwerking en contact tusschen Kerk en Vereniging.

De prijs dezer brochure, groot 48 bladz. royaal 80, is gesteld op f 0.50 per ex.
Verkrijgbaar bij den Boekhandel, of, na inzending van het bedrag, bij de Uitgevers.

ONESIFORUS-BANK

Mij. tot Geldverschaffing voor Kerk- en Schoolbouw

UTRECHT

GEeft uit:

5 % 10-jarige Obligatiën.

Deze Obligaties vormen een

uiterst soliede geldbelegging,

daar de Bank haar gelden uitleent onder hypothecair verband aan Kerken, Scholen, Stichtingen van Barmhartigheid, enz. De Obligaties zijn na 10 jaar 4 part inwisselbaar, derhalve

geen verlies door koersdaling.

Prospectus op aanvraag verkrijgbaar bij de Directie der Bank
Plompelorengracht 14-16 — UTRECHT.

Plaats uw Familie-Advertentiën in „De Reformatie“.

IN ELK HUIS EEN ORGEL!

GANZEVOORT'S ORGELHANDEL - ZWOLLE

heeft steeds in voorraad een groote keuze
AMERIKAANSCH EN DUITSCHE ORGELS

Reilen - Verhuur - Repareren - Termijnbetaling

KERKORGEL

Wij bouwen voor eigen rekening een nieuw Rein-Pneumatisch Kerkorgel met 5 sprekende stemmen, in zijn slayonisch eiken front en kast.

Door uitbreiding der fabriek, en daardoor noodwendige verplaatsing, bieden wij dit instrument tegen zeer billijken prijs aan.

Kerkorgelfabriek M. SPIERING - Dordrecht.

GROEN ELOUT MACKAY KUYPER LOHMAN DE VISSER

Van bovenstaande pleitbezorgers van het Christelijk Onderwijs lieten wij **GROOTE PORTRETTE** vervaardigen in koper-diepdruk. De prijs van dit zestal portretten in lijst (buitenmaat 37 x 48 c.m.), verpakt in kast, bedraagt f 30 — inclusief emballage. — Bestellingen kunnen onmiddellijk worden uitgevoerd.

GOES. OOSTERBAAN & LE COINTRE.

Is het U reeds bekend, dat wij onze **Eerste spaarkas 1913/1923** hebben verdeeld en meer hebben uitgekeerd dan onze **gegarandeerde Einduitkeering**? Vraagt onze circulaire over onze kasverdeling. Prospectus en int. worden U gaarne gratis verstrekt door de
N.V. Spaarhuis van 1912
Gedempte Oude Gracht 47
Haarlem.

De Eerste Binnenlandsche Spaarkas volgens het VERBETERD Spaarkaastelsel welke een loonende einduitkeering **GARANDEERT**. Spaarders hebben na enkele jaren tevens recht op 100 pCt. hypotheek tegen 5 pCt. rente, tot het koopen of bouwen van een eigen Huis of Boerderij.

Commissarissen:
J. H. v. d. WALL BAKE, Voorz., Amsterdam.
J. R. v. OSSELEN, Vice-Vorz., A'dam.
P. L. FESCHOTTE, Secr., A'dam.
CHR. v. AMSTEL, Adv., A'dam.
Mr. L. NIERSTRASZ, R.H., Alkmaar.
Mr. CH. M. J. WITLOX, 's-Grav.
E. K. J. BERTLING, Santpoort.

Directie:
A. VAN AMSTEL JR. — C. E. HOORENS VAN HEYNINGEN.
Gratis int. ook voor **Dadelijke Hypotheken** bij de Firma C. ROUFFAER & Co., Zandvoort, Koninginneweg 7 en Haarlem, Ged. Oude Gracht 47.

„De Reformatie“ is door zijn groote oplage **HET** blad voor **FAMILIE-ADVERTENTIËN**. Onze Gereform. kringen gelieven daarmede te rekenen.

N.V. „REFORM“ - Groningen

Dir.: E. BOERMA

Heerestraat 58 - Telef. 753

DAMES- EN HEEREN KLEEDING naar Maat

VRAAGT PRIJS! EN ONTWERPEN!
GLAS-IN-LOOD VOOR KERKEN
GENUUDIG EN GEWAND-GESEHIEDEN
NAAML. VENNOOTSCHAP G.S.V.
M. L. JOHNS VAN DE MEULEN
LEEUWARDEN
GRACHTSWAL 97-99, G.S.V.
ARTISTIEKE BEWERKING-VAKKUNDE BLIJVEN
LAGI PRIJZEN-TALRIJKE AANBEVELINGEN

Uitgave van
OOSTERBAAN & LE COINTRE
Goes

J. C. WIRTZ Co.

BEKNOPT OVERZICHT

DER KERKGESCHIEDENIS

VIERDE vermeerderde druk.

Prijs 40 cts.

?? WAAROM ??

GEEN ADVERTENTIE VAN U OP DEZE PLAATS?

Uw succes ware verzekerd!!

Medewer:
C. Bro
De J.
De J.
De J.

Prof. Dr.

(SHOUD: Het
Phalm 56;
Generale S
nistisch; E
school der
Kunst; Dr.
de laatste
— Zending
— Vragen)

Braakensi
karikaturist
deeld word
karikatuur
(groene) An
het jaar 19
n Monum
ingang staa
zels in de
meuw een
slede achte
onderschrift
last moest

Worden
rele harten
wordt geleed
vooral in l
Stemt oo
aan den lij
Is deze l
van den da
Het jaar
is althans
bij is

Natuurlijk
ook nog mi
Evenwel
Want het
jaar leeft n
En zou l
gingskuur h
Zou hij d
Zouden h
epend?

Niets gee
Die men
En zijn l
Wat kan
1923; de d
Ach ja, d
in, dat de
Als een m
men, dat h
Dat men
zijn lijden
in het o
kan, is het
Vreeselijk
Men meen
men lijdt j
De dood
in Christus
En toch,
den dood.
Zij hadden
Want er
torst.

Hoe gaar
der willen t
Inhalen,
Dat tekent
Daarom z
doubloeren.
deringen.

Zij vinden
in hen h
En die le
avond tot
kwaad, dat
Die leven